

CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING

VIDENS
INDSAMLING **03**

BRANDKADET

Et rollemodelsprojekt for
børn og unge i udsatte boligområder

Boligområdet Askerød i Greve har i perioder været plaget af påsatte brande
- her en lastbilbrand i 2009. Foto: Christian Lysel.

LANGSIGTET BRANDSLUKNING

Hærværksbrande og chikanerier af brandvæsnet er i 2008 et stigende problem i flere udsatte boligområder. Der bliver sat ild på skraldespande, biler og cykelskure, og brandmændene bliver mødt med trusler, stenkast og tyveri fra brandbilerne i forbindelse med udrykning.

Typisk er det små grupper af marginaliserede og utilfredse unge, der står bag. De nærer mistanke til myndighederne, og savner ofte tilknytning til uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet.

Forholdet mellem indsatspersonalet og de unge er flere steder så tilspidset, at det er nødvendigt med politieskorte for at sikre arbejdsro ved udrykningerne.

En række boligområder iværksætter derfor i 2009 efter engelsk forbillede Projekt Brandkadet, der skal sætte en stopper for urolighederne i de udsatte boligområder.

Hvad er Projekt Brandkadet?

Projekt Brandkadet er et rollemodelsprojekt, hvor unge uddannes til brandkadetter og får indsigt i brandmændenes arbejdsdag, hvor regler, disciplin, tillid og fællesskab er bærende værdier.

Den indsigt motiverer de unge til at modarbejde chikane af brandvæsnet og ildspåsætning i deres boligområde, samtidig med at de hver især kan tage brandmandsværdierne med sig videre i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet.

Brandkadetterne i Greve. Foto: Jens Dresling.

HVEM KAN BLIVE BRANDKADETTET?

Et hold brandkadetter består både af helt almindelige unge i alderen 13-17 år, og unge som f.eks.:

- bor i et udsat boligområde
- savner meningsfuld fritidsaktivitet
- er skoletrætte
- har lavt selvværd
- mangler positiv voksenkontakt

Projektet kan være særlig gavnligt for unge, som er på vej ud i kriminalitet eller f.eks. har en storebror eller storesøster, der er kriminel. Her kan Projekt Brandkadet hjælpe til at bringe unge på rette spor ved at tilbyde et alternativ til kriminaliteten.

Omvendt egner Projekt Brandkadet sig ikke til unge, der tilhører en hård kerne af kriminelle, fordi brandvæsnet ikke har de pædagogiske forudsætninger, som særligt belastede unge kræver. Dermed sigter Projekt Brandkadet typisk ikke mod de unge, som her og nu chikanerer brandvæsnet, men skaber

på længere sigt grobund for at de unge afstår fra bål, brand og ballade ved udrykninger i de udsatte boligområder.

Hvor finder man de unge?

Rekrutteringen af de unge kan ske i skolerne eller ude i boligområderne. Et godt kendskab til de unge og deres familie er essentielt for at kunne identificere, hvilke unge der er de rette kandidater. De unge rekrutteres derfor typisk af:

- Klasselærere
- UU-vejledere
- SSP-medarbejdere
- Boligsociale medarbejdere
- Brandmænd

Rekrutteringen afsluttes med en "ansættelsessamtale", hvor de unge får fortalt i detaljer om indhold, krav og vilkår for at gennemføre uddannelsen som brandkadet.

DET LÆRER DE UNGE

Brandkadetuddannelserne udruster typisk de unge med en kombination af sociale kompetencer og brandmands-færdigheder. Det kan f.eks. være:

- At give hånd, holde øjenkontakt, adlyde en ordre, møde til tiden, evne at videregive viden og udvise respekt for hinanden og udstyret.
- At benytte den rette løfte- og bæreteknik, slukke mindre brande, betjene røgdykkerudstyr, yde førstehjælp, lægge slanger ud og generelt kende til brandsikkerhed.

Dette brandmandskodeks er ikke opfundet særligt til brandkadet-uddannelsen. Det er tværtimod grundlaget for enhver brandslukning, hvor gensidig tillid, fastlagte rutiner

og højest mulig sikkerhed kan gøre forskellen på liv eller død.

Kodekset har imidlertid vist sig meget gavnligt i brandkadetuddannelserne, hvor det giver usikre unge nogle faste og gennemskuelige regler at leve op til. Erfaringen viser, at det styrker deres selvværd og gør dem bedre rustet til livet uden for brandstationen.

Styr på udviklingen

I flere af brandkadetprojekterne opstilles konkrete mål og indikatorer, der kan vise den enkelte kadets udvikling. Det giver mulighed for at gøre en ekstra indsats, hvis en kadet halter bagefter, og for samlet at vurdere om brandkadetuddannelsen opnår de opstillede mål.

Eksempler fra Københavns Brandvæsens dokumentation af brandkadetternes udvikling

Målepunkt	Start	Slut	+/-	Målepunkt	Start	Slut	+/-
Give hånd	2,5	3,1	+ 0,6	Bilbrand	2,1	2,2	+ 0,1
Udføre ordre	1,8	2,8	+ 1,0	Løfteteknik	1,6	3,1	+ 1,5
Brandhane	3	4,3	+ 1,3	Standse blødning	2,2	3,1	+ 0,9
Stigerejsning	1,5	3,4	+ 1,9	Engagement	1,9	4,1	+ 2,2

Hos os får de unge nogle helt klare retningslinjer, som kan være svære at finde ude i samfundet. Her kan man få en skideballe, så jorden ryster, men også stor ros. Det afgørende er, at de unge kan mærke, at der er mening med det, vi lærer dem, og at vi hele tiden vil dem det bedste ”

” Siden vi gik i gang med Projekt Brandkadet, har vi ikke haft påsatte brande i Rønnebærparken og Æblehaven. Jeg tror, det er fordi vores brandkadetter fungerer som ambassadører, der giver brandvæsenet en god omtale ude i boligområderne

Morten Nielsen
Viceberedskabsinspektør
Roskilde Brandvæsen

Beredskabsinspektør
Morten Nielsen

BRANDKADETERNE I ROSKILDE

Boligområderne Rønnebærparken og Æblehaven har igennem flere år problemer med hærværksbrande i containere og redskabsskure, hvor brandmændene under slukningsarbejdet bliver chikaneret med laserlys af en lille gruppe unge. Problemerne eskalerede nytårsaftnen 2011, hvor brandvæsnet bliver beskydt med raketter og kanonslag og må tilkalde politiet.

Man beslutter at løse problemerne med et brandkadetprojekt for de unge i Rønnebærparken og Æblehaven. De rekrutteres ved en række hvervningsmøder i beboercaféen, hvor der bliver uddelt ansøgningsskemaer.

Områdets boligsociale medarbejder og skolelærere indstiller ligeledes en række udvalgte unge. I alt 15 unge i alderen 12-15 år bliver udvalgt til at gennemgå et 10-ugers forløb som brandkadetter.

Uddannelsen starter op

De unge lærer at forebygge og slukke brande, hjælpe mennesker i nødsituationer og give førstehjælp. De får sideløbende med kurset tilknyttet en mentor, der i samarbejde med jobcenteret finder fritidsjob til flere af de unge.

Igennem hele forløbet er det målet, at de unge skal blive bedre til at tage ansvar for deres eget liv og få tillid til egne evner.

Nu er du brandkadet

De 10 uger afsluttes med en opvisning ude i boligområdet og efterfølgende middag med deltagelse af brandmænd, skolelærere og forældre. For at holde kontakten til de unge inviteres de til 5-6 årlige arrangementer for tidligere brandkadetter, hvor de bl.a. genopfrisker deres kundskaber fra projektet.

“

Dimissionsfesten var en tårevædet begivenhed. Vores brandkadetter er unge, som ikke er vant til at blive trukket frem som pragteksemplarer. Så de var stolte, da der var opvisning, og de modtog diplomer foran 200 af deres venner og familie

Morten Nielsen, Roskilde Brandvæsen

15-årige Melike Demirel får overrakt sit diplom for at have gennemført uddannelsen som brandkadet af Roskildes borgmester Joy Møgensen. Foto: Erling Pedersen.

14-årige Diana Dowoun er en af de helt almindelige unge, der har en ualmindelig fritidsbeskæftigelse. Hver fjerde dag arbejder hun bl.a. med brandslukning og førstehjælp på Christianshavns Brandstation. Som brandkadet er hun en rollemodel, der giver brandvæsenet et godt omdømme blandt familie, venner og bekendte. Foto: Peter Mydske.

PROJEKT BRANDKADETS FIRE FASER

- 1 Etablering** af en styregruppe bestående af f.eks. brandvæsen, den kommunale socialforvaltning, boligsociale medarbejdere, skoler og boligorganisationer, der identificerer målgruppen, fastlægger uddannelsen, og rejser de nødvendige økonomiske midler.
- 2 Rekruttering** af unge til brandkadetsuddannelsen f.eks. i skolen eller ved informations- og hervedsmøder i boligområdet.
- 3 Uddannelses- og praktikforløb** hvor brandkadetterne starter med et skoleforløb typisk én gang om ugen, hvor de får en teoretisk introduktion til arbejdet på en brandstation. Herefter kommer praksisdelen, hvor de tilknyttes en mentor og trænes i færdigheder som brandslukning og førstehjælp.
- 4 Afslutning** der gerne foregår med en ceremoni, hvor brandkadetterne ved en opvisning f.eks. i deres boligområde får overrakt diplom for at have gennemført og bestået uddannelsen som brandkadet.

ANBEFALINGER

- **Involvér fra start** boligsociale medarbejdere, klubber, foreninger og andre nøgleaktører fra de udsatte boligområder i rekrutteringen af de unge til projektet og den indledende etablering af indsatsen.
- **Sørg for at forældreopbakningen er til stede.** Skal brandkadetterne fastholdes i hele projektperioden og få en positiv oplevelse, er det afgørende med forældre støtte.
- **Få skabt ejerskab til projektet** på tværs af de kommunale forvaltninger og få involveret skole og SSP.
- **Lav en pressestrategi** for presseomtale og mediedækning af indsatsen i de lokale medier, aviser mv. for at undgå negativ omtale af deltagerne i projektet.
- **Opstil indikatorer**, der kan bruges til at måle på, hvad brandkadetterne får ud af at deltage i projektet og før en logbog, hvor den enkelte brandkadets udviklingsforløb jævnligt noteres.
- **Lad SSP-konsulenter give pædagogisk vejledning** til brandmændene om deres arbejde som mentorer for brandkadetterne.
- **Følg systematisk op på brandkadetter**, der har afsluttet deres forløb. Byg videre på de relationer, der skabes i projektet så kadetterne oplever, at projektet rækker videre og ikke pludselig ophører.

CENTER FOR BOLIGSOCIAL UDVIKLING

Sadelmagerporten 2a

2650 Hvidovre

Tlf.: 5089 4500

Mail: info@cfbu.dk

Om vidensindsamlingen "Brandkadet"

Center for Boligsocial Udvikling har i 2012 indsamlet erfaringer fra fem brandkadetprojekter i Greve, Københavns, Roskilde, Slagelse og Fredensborg Kommune. Projekterne er specifikt målrettet unge i de fem kommuners udsatte boligområder.

Vidensindsamlingen bygger på 14 interviews med de ansvarlige brandmænd og kommunale medarbejdere om bl.a. metoder, målgrupper og organisering.

Den samlede rapport "Brandkadet - Vidensindsamling om brandkadetprojekter i udsatte boligområder" kan downloades gratis på www.cfbu.dk

Om Center for Boligsocial Udvikling

CFBU er et videns- og rådgivningscenter, der gennemfører effekt-målinger og evalueringer, foretager systematiske vidensindsamlinger og yder rådgivning til praktikere og beslutningstagere, der arbejder med sociale indsatser i udsatte boligområder.

Se mere på www.cfbu.dk

ISBN: 978-87-92798-13-8

Tekst & Layout: Rasmus Bjørn og Nikolaj Avlund / Tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk A/S
Forsidefoto og fotos s. 12-13 & 15: Peter Mydske. Luftfoto s. 8: Kort & Matrikelstyrelsen.